

Bruxelles, 23 martie 2022
(OR. en)

7478/22
ADD 1

ENER 99
ENV 265
COMPET 176
TRANS 171
CONSOM 69
IND 86
ECOFIN 254

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	23 martie 2022
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2022) 138 final - ANNEX
Subiect:	ANEXĂ la COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR Securitatea aprovizionării și prețuri accesibile ale energiei electrice: opțiuni de măsuri imediate și pregătirea pentru iarna următoare

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2022) 138 final - ANNEX.

Anexă: COM(2022) 138 final - ANNEX

Bruxelles, 23.3.2022
COM(2022) 138 final

ANNEX

ANEXĂ

la

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

**Securitatea aprovizionării și prețuri accesibile ale energiei electrice:
opțiuni de măsuri imediate și pregătirea pentru iarna următoare**

ANEXĂ

Prezentare generală a opțiunilor

Mai multe opțiuni de măsuri de urgență au fost prezentate de statele membre și părțile interesate, precum și în cadrul dezbaterilor din mediul academic pentru limitarea impactului prețurilor ridicate ale energiei electrice. Scopul acestor opțiuni este de a le oferi sprijin consumatorilor finali, fără a denatura obiectivele generale pe termen mai lung ale Pactului verde, inclusiv pe cele în materie de decarbonizare și eficiență energetică. Pentru a da rezultate, aceste opțiuni excepționale temporare și specifice trebuie să fie viabile din punct de vedere bugetar și ar trebui să nu compromită securitatea aprovizionării și condițiile de concurență echitabile de pe piața internă. Amploarea argumentelor pro și contra descrise mai jos depinde de elementele incluse în concepția acestor opțiuni. **I – Intervenții pe piața energiei electrice, implicând compensații financiare pentru consumatori**

A. Intervenții la nivelul pieței cu amănuntul: sprijin direct pentru consumatori prin bonuri valorice, prin reduceri fiscale sau prin intermediul unui „model de agregator”

În Comunicarea REPowerEU este anunțat un nou cadru temporar privind ajutoarele de stat pentru situații de criză. Cadru respectiv va permite acordarea de granturi directe limitate și de sprijin sub formă de lichidități tuturor întreprinderile afectate în mod direct sau indirect de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, prin sancțiunile impuse sau prin contramăsurile de retorsiune, precum și acordarea de ajutoare întreprinderilor, în special celor care sunt mari consumatoare de energie, pentru a compensa o parte din cheltuielile lor cu energia. În comunicare se clarifică, de asemenea, faptul că, în circumstanțele actuale, este posibil ca statele membre să reglementeze prețurile cu amănuntul pentru toate gospodăriile și microîntreprinderile.

O altă modalitate de protejare a consumatorilor casnici, în special a celor săraci și vulnerabili, (dar și a întreprinderilor) ar fi ca statele membre să utilizeze un „model de agregator”, cu ajutorul căruia o entitate controlată de stat să achiziționeze energie electrică de pe piață și să o pună la dispoziția anumitor categorii de consumatori – direct sau prin intermediul furnizorilor – la prețuri mai mici decât prețurile curente ale pieței, de exemplu pe baza unui preț de exercitare. Orice extindere a acestei abordări dincolo de ceea ce este prevăzut în temeiul actualului articol 5 din Directiva privind energia electrică și al normelor privind ajutoarele de stat ar trebui evaluată cu atenție pentru a se evita denaturarea pieței unice.

Majoritatea acestor intervenții ar putea fi adoptate la nivel național.

Avantaje

Întrucât îi vizează în mod direct pe consumatori, aceste opțiuni sunt deosebit de eficace în ceea ce privește moderarea impactului pe care prețurile ridicate îl au asupra utilizatorilor finali. Opțiunile menționate conferă statelor membre o anumită flexibilitate în ceea ce privește categoriile de consumatori casnici și de consumatori comerciali care urmează să beneficieze de sprijin, ținând seama de circumstanțele naționale și de normele în materie de concurență. Statele membre care doresc să instituie un model de agregator

ar trebui să decidă cu privire la caracteristicile de proiectare ale acestuia, inclusiv la volumele vândute și la categoriile de consumatori/furnizorii specifici care ar beneficia de această opțiune. Comisia ar putea oferi orientări cu privire la modul de punere în aplicare a unui astfel de model pentru a se asigura condiții de concurență echitabile și o concurență loială pe piața unică.

Inconveniente

Această opțiune ar putea limita concurența pe piețele cu amănuntul, efect care ar trebui atenuat prin asigurarea unui tratament echitabil și nediscriminatoriu al tuturor furnizorilor. Orientările privind prețurile reglementate anexate la Comunicarea REPowerEU ilustrează modul în care acest lucru ar putea fi realizat pentru modelul de agregator.

Dacă o mare parte a consumatorilor primește un sprijin prin care se compensează integral creșterea prețurilor, stimulentele pentru reducerea consumului ar fi mai limitate. La fel ca în cazul tuturor opțiunilor prin care se reduc costurile pentru consumatori, această opțiune ar putea avea ca efect intensificarea utilizării combustibililor fosili, accentuarea dependenței UE de importuri și amplificarea preocupărilor legate de securitatea aprovizionării. Disponibilitatea acestei opțiuni depinde de mijloacele bugetare ale statelor membre.

Costuri

Costurile și modul în care acestea sunt acoperite ar depinde de alegerile făcute la nivel național în ceea ce privește includerea anumitor categorii de consumatori și măsura în care se reduce sarcina financiară asupra consumatorilor. Aceste alegeri vor depinde, de asemenea, de marja de manevră bugetară a statelor membre.

II – Intervenție pe piața energiei electrice la nivel angro: cuplarea stabilirii prețurilor cu compensații financiare pentru producători

B. Intervenție la nivelul pieței angro asupra prețului combustibilului pentru producătorii de energie electrică din surse fosile

Această opțiune ar implica introducerea unei compensații pentru prețul pe care producătorii de energie electrică din surse fosile îl plătesc pentru combustibilul lor (cărbune, gaze, petrol, motorină). Astfel, producătorii de energie electrică pe bază de combustibili fosili ar fi protejați de efectul actualelor creșteri ale prețurilor pe piețele internaționale de materii prime și ar avea posibilitatea să ofere energie electrică mai ieftin decât în prezent. Această opțiune ar fi operaționalizată prin plata către producătorii de energie electrică a diferenței dintre costurile lor reale de aprovizionare cu combustibil (gaze, cărbune) și un preț de referință prestabilit pentru aceste materii prime.

Avantaje

Se preconizează că această opțiune va influența strategia în materie de preț oferit a centralelor electrice pe bază de combustibili fosili din UE și este probabil ca astfel să rezulte o reducere a costului energiei electrice vândute de aceste centrale și, prin urmare, a prețului marginal de pe piața angro. La rândul său, acest lucru ar trebui să conducă la scăderea prețurilor cu amănuntul.

În funcție de modul în care este concepută, opțiunea de față nu ar afecta ordinea de merit a centralelor electrice de producție și, prin urmare, nu ar afecta funcționarea pieței.

Inconveniente

Dacă ar fi introdusă la nivel național, această opțiune ar putea denatura fluxul de energie electrică în țările învecinate (din UE și din afara UE) și ar putea declanșa fluxuri dinspre țările care au un preț de referință către țările care nu au un astfel de preț, fără a se lua în considerare aspectele legate de penurie, de securitatea aprovizionării sau de costurile relative.

La fel ca în cazul tuturor opțiunilor care afectează competitivitatea relativă prin preț a combustibililor fosili, opțiunea de față ar putea avea un efect negativ asupra eforturilor de reducere a utilizării combustibililor fosili.

Costuri

Costurile și modul în care acestea sunt acoperite ar depinde de alegerile făcute. Costul ar putea să fie finanțat prin contribuții din partea consumatorilor de energie electrică. Deși acest cost ar putea fi compensat, în principiu, prin reducerea prețurilor angro la energie electrică ce rezultă în urma aplicării măsurii, impactul net asupra consumatorilor va depinde de evoluția prețurilor combustibililor fosili, de cantitățile de combustibili fosili importate și de volumele de energie electrică exportate în țările învecinate. Prin introducerea unor astfel de măsuri s-ar reduce veniturile provenite din impozitarea profitului excedentar.

C. Intervenție la nivelul pieței angro care introduce plafonarea prețurilor pe piața angro de energie electrică

Această opțiune ar implica plafonarea prețurilor la energie electrică la un nivel predefinit.

Pentru a-i menține în funcțiune pe producătorii care utilizează combustibili ale căror costuri îi împiedică în prezent să producă energie în condiții profitabile la prețul plafonat (de exemplu, gaze, cărbune), ar fi necesară acordarea unor compensații financiare pentru a acoperi diferența dintre prețul pieței pentru energia electrică produsă și plafonul prestabilit. Ar putea fi nevoie de o reglementare strictă pentru a se asigura că ofertele de producere a energiei electrice care depășesc plafonul (care stabilesc dreptul la o compensație financiară) sunt „rezonabile”. În mod similar, ar putea fi necesară o reglementare care să garanteze că producătorii ale căror costuri sunt inferioare plafonului nu depun oferte peste plafon (pentru a obține un preț mai mare). În final, ar putea fi nevoie de o reglementare atentă a ofertelor, ceea ce ar putea genera o situație complexă.

Avantaje

Această opțiune ar plafona prețurile angro, ceea ce, la rândul său, ar trebui să conducă la scăderea prețurilor cu amănuntul. Ar rezulta o reducere a rentelor inframarginale pentru producătorii care nu sunt afectați în mod direct de plafon.

Inconveniente

Pentru această opțiune este necesar ca organele administrative să cunoască în detaliu structurile de costuri și modurile de funcționare ale fiecărei centrale electrice.

Cât despre opțiunea B, **dacă nu ar fi introdusă la nivelul UE**, aceasta ar putea denatura fluxul de energie electrică pe piața internă și ar putea declanșa fluxuri dinspre țările care au un plafon al prețului către țările care nu au un astfel de plafon, fără a se lua în considerare aspectele legate de penurie.

De asemenea, opțiunea B ar aduce beneficii nejustificate vecinilor UE, care ar primi energie electrică subvenționată de statele membre.

În fine, această opțiune ar putea denatura fluxul de energie electrică pe piața internă din cauza lipsei semnalului de preț și ar putea conduce la riscuri legate de securitatea aprovizionării.

La fel ca în cazul tuturor opțiunilor prin care se reduc costurile pentru consumatori, această opțiune ar putea avea ca efect intensificarea utilizării combustibililor fosili, accentuarea dependenței UE de importuri și amplificarea preocupărilor legate de securitatea aprovizionării.

Costuri

Ar fi necesare fonduri pentru a compensa diferența dintre prețul pieței și plafonul prețurilor. Acest cost ar fi mai greu de suportat pentru statele membre care dispun de o marjă de manevră bugetară mai limitată.

În timp, ar putea apărea riscuri legate de securitatea aprovizionării ca urmare a lipsei unui semnal de preț diferențiat pe piața UE, precum și a incertitudinii în materie de reglementare. În mod similar, ar fi descurajate proiectele nesubvenționate din domeniul energiei din surse regenerabile, deoarece veniturile de pe piață ar fi mai mici (și din cauza faptului că ar exista stimulente mai mici pentru consumatori să semneze contracte pe termen lung de achiziționare de energie electrică din surse regenerabile, deoarece plafonarea prețurilor scade nevoia acestor consumatori de a se apăra în fața prețurilor ridicate).

D. Intervenție de reglementare pe piața energiei electrice: limitarea profiturilor obținute de anumiți actori de pe piață

Pe piețele angro de energie electrică, prețul este stabilit de ultima sursă necesară pentru a satisface întreaga cerere. În prezent, producătorii de energie electrică pe bază de combustibili fosili se confruntă cu costuri extrem de ridicate ale combustibililor fosili, precum și cu tarife mai mari pentru emisiile de CO₂. Aceasta înseamnă că prețurile marginale ale energiei electrice sunt ridicate. Producătorii de energie electrică la sarcina de bază care nu depind de combustibilii fosili nu au, în această situație, o structură similară a costurilor și obțin profituri suplimentare care le depășesc cu mult așteptările atunci când decid să investească.

Anexa 2 la Comunicarea REPowerEU prevede că statele membre pot introduce în mod excepțional măsuri fiscale prin care să se recupereze o parte din aceste profituri ridicate.

Același obiectiv urmărit de astfel de măsuri fiscale poate fi atins și prin **intervenții de reglementare**. În acest scop, se poate acorda temporar statelor membre posibilitatea de a stabili un preț de exercitare sau un mecanism de recuperare care să limiteze profiturile excesive ale producătorilor. Ar putea fi necesar ca prețul de exercitare relevant să varieze pentru a reflecta caracteristicile diferiților participanți pe piață și acest preț ar trebui să fie stabilit de autoritățile naționale de reglementare. De fapt, această opțiune funcționează ca **un contract unidirecțional pentru diferență**, în care plățile devin scadente numai atunci când prețul de referință (prețul pieței) este mai mare decât prețul de exercitare. La fel ca în cazul impozitului pe profitul excedentar inclus în Comunicarea REPowerEU, ar fi necesar un mecanism separat pentru a redistribui către consumatori veniturile provenite dintr-o astfel de intervenție de reglementare.

Statele membre ar putea transforma schemele de sprijin pe care le acordă pentru noi capacități de producție în sisteme de **contracte bidirecționale pentru diferență**. Cerându-le producătorilor de energie electrică să ramburseze sprijinul pentru investiții primit atunci când prețurile sunt ridicate, acest mecanism ar preveni situația în care o nouă capacitate de producție construită în prezent ar beneficia în viitor de subvenții și în cazurile în care prețurile pieței ar fi foarte ridicate și volatile.

Atunci când actorii de pe piețele gazelor naturale exploatează situația actuală de criză pentru a obține profituri excesive, de exemplu deoarece sunt în măsură să vândă volumele contractate pe termen lung la prețuri semnificativ mai mari pe piața la vedere, profiturile ar putea face obiectul unor intervenții fiscale similare.

Avantaje

Dacă este bine concepută, o astfel de opțiune nu afectează formarea prețurilor pe piețele angro de energie electrică, păstrând semnalele pentru schimburile comerciale în interiorul și în afara UE și pentru securitatea aprovizionării. Comercializarea energiei electrice la nivelul UE nu este afectată.

Reformarea modului de concepere a schemelor de sprijin pentru noi investiții ar putea deschide calea pentru posibile schimbări pe termen mai lung în ceea ce privește organizarea pieței.

Inconveniente

În sine, această opțiune nu va reduce prețurile pentru consumatori, dar veniturile generate pot fi utilizate pentru a le oferi un sprijin direct consumatorilor de energie care suferă cel mai mult de pe urma prețurilor ridicate, de exemplu, prin bonuri valorice pentru gospodării și sprijin financiar pentru întreprinderi, în concordanță cu normele privind ajutoarele de stat și cu cele în materie de concurență.

Pentru a stabili cu acuratețe existența unor profituri inframarginale excesive, autoritățile naționale ar trebui să dispună de informații detaliate cu privire la cheltuielile producătorilor, la care este posibil să nu aibă acces. O punere în aplicare rapidă a acestei opțiuni poate ridica probleme de ordin juridic, deoarece participanții pe piață vor fi afectați în mod diferit.

Aspectele legate de concurență ar trebui să fie evaluate cu atenție și să fie abordate prin respectarea orientărilor Comisiei referitoare la prețurile cu amănuntul reglementate și la măsurile fiscale privind rentele inframarginale, precum și prin respectarea normelor privind ajutoarele de stat.

Este probabil ca introducerea unor impozite pe profiturile excepționale să afecteze siguranța oferită investitorilor, ceea ce ar putea însemna că este posibil să fie nevoie de sprijin pentru întreaga producție viitoare de energie electrică. Acest risc de reglementare se va reflecta în costuri mai mari ale capitalului și în reducerea utilizării energiei din surse regenerabile în viitor.

III – Intervenții pe piețele gazelor naturale

E. Limite de preț pentru comercializarea gazelor în UE

Această opțiune se bazează pe definirea unui preț maxim la nivelul UE la care gazele naturale să poată fi comercializate între operatori din toate statele membre ale UE sau, ca alternativă, pe stabilirea unor limite de preț în care prețul gazelor să poată evolua. Printr-o astfel de plafonare a prețurilor sau prin astfel de marje de preț s-ar limita ofertele pe bursele europene. Prețul plafonat al gazelor ar deveni noul preț de referință contractual pentru contractele pe termen lung și pentru contractele derivate.

Pentru a fi eficace, această opțiune ar trebui pusă în aplicare în toate statele membre.

Avantaje

Plafonarea prețurilor pentru comercializarea gazelor în întreaga Europă ar reduce volatilitatea excesivă și ar conduce în mod direct la prețuri mai reduse ale gazelor naturale. La rândul său, acest lucru ar reduce costurile energiei electrice produse de centralele electrice pe bază de gaze naturale și prețurile de consum atât pentru gaze, cât și pentru energie electrică.

Inconveniente

Ar trebui determinat nivelul adecvat al plafonului. În cazul în care plafonul prețului gazelor naturale este stabilit la un nivel prea scăzut, ar fi dificil să se atragă mai multe gaze în Europa și s-ar putea chiar ca, astfel, întreprinderile europene să fie stimulate să exporte gaze naturale în țări în care prețurile sunt mai mari. Un preț mai mic ar stimula un consum mai mare de gaze și, prin urmare, o creștere a cererii în Europa. Pentru a atenua acest risc, opțiunea de față ar trebui să fie însoțită de o gestionare riguroasă a cererii. Combinați, acești factori ar putea duce la constrângeri suplimentare pe piața gazelor naturale și ar putea prezenta riscuri pentru securitatea furnizării de gaze.

Dacă s-ar aplica același preț maxim în întreaga UE, ar fi dificil să se asigure fluxurile de gaze către destinațiile în care sunt necesare și funcționarea în condiții de siguranță a rețelei, menținându-se echilibrul dintre cerere și ofertă.

Consumatorii care au achiziționat gaze pe baza unor contracte pe termen lung la un preț care depășește plafonul nu ar beneficia de un plafon de preț decât la expirarea contractelor lor.

În funcție de nivelul plafonului și de perioada în care acesta este aplicat, este posibil ca partenerii noștri comerciali să fie tentați să asigure furnizările de gaze necesare. Totuși, reacția acestor parteneri la un preț stabilit în mod administrativ este incertă și nu poate fi anticipată. Ei ar putea contesta această opțiune în instanță și/sau ar putea restricționa sau suspenda livrările.

Costuri

Costurile sunt legate de o posibilă întrerupere a aprovizionării, în funcție de modul în care furnizorii reacționează la plafon.

F. Volum și preț negociat cu furnizorii internaționali

O opțiune ar fi să se stabilească obiective mai specifice privind volumul și prețul gazelor naturale pentru diferite rute de aprovizionare/diverși furnizori și ca aceste obiective să se bazeze pe o strategie comună de negociere coordonată la nivel european cu partenerii comerciali ai UE. Prețurile indicative relevante ar viza contractele de furnizare cu țări terțe, dar nu ar afecta tranzacțiile care au loc în interiorul UE (de exemplu, pentru echilibrare pe piața internă).

Pentru a asigura importuri de GNL și de gaze naturale la prețuri bune, UE ar trebui să adopte o perspectivă pe termen mai lung cu privire la parteneriatele în domeniul gazelor cu furnizorii săi și să extindă domeniul de aplicare al negocierilor pentru a cuprinde asigurarea importurilor pe termen lung de hidrogen.

Astfel de parteneriate ar putea consta în:

- contracte pe termen lung pentru creșterea **aprovizionării cu GNL și prin gazoducte**;
- investiții ale UE în **capacități** suplimentare **de import de GNL**, compatibile cu hidrogenul;
- **un parteneriat H2** pe o perioadă de 5-10 ani în vederea creării infrastructurii și a unui cadru solid pentru un parteneriat în materie de investiții (un cadru comun care ar asigura previzibilitatea și stabilitatea investițiilor și a cererii în UE, precum și condiții stabile de investiții în țările partenere).

Perspectivile de reușită ale unei astfel de strategii de negociere ar depinde de o abordare comună la nivel european.

Avantaje

Dacă va fi aplicat cu succes, un preț mai mic negociat în întreaga Europă ar conduce la prețuri semnificativ mai mici ale gazelor naturale, combinate cu volumele convenite de importuri de gaze. La rândul său, acest lucru ar reduce costurile energiei electrice produse de centralele electrice pe bază de gaze naturale și prețurile de consum atât pentru gaze, cât și pentru energie electrică.

Întrucât opțiunea s-ar baza pe negocieri și nu ar impune nicio restricție asupra schimburilor comerciale cu gaze naturale în interiorul UE (de exemplu, pentru echilibrare), ar fi evitate întreruperile fluxurilor de gaze în interiorul UE.

Inconveniente

Reușita acestei opțiuni depinde, în definitiv, de rezultatul negocierilor relevante cu furnizorii din țări terțe.

Costuri

Dacă ar da rezultate, această opțiune ar conduce la o reducere durabilă a costurilor de aprovizionare cu gaze naturale.